

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Konrad Wytrykowski

SSN Paweł Zubert

w sprawie **radcy prawnego P. K.**

na posiedzeniu w Izbie Dyscyplinarnej w przedmiocie dopuszczalności kasacji obrońcy obwinionego - radcy prawnego M. N., złożonej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z 20 sierpnia 2020 r., sygn. akt WO -(...),

1. pozostawia kasację bez rozpoznania;
2. zasądza od obwinionego radcy prawnego **P. K.** na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 zł (dwadzieścia) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. orzeczeniem z 24 kwietnia 2019 r. o sygn. akt D/OSD/(...) uniewinnił **radcę prawnego P. K.** od popełnienia przewinień dyscyplinarnych opisanych we wniosku o ukaranie w pkt. 1, 4, 6 i 8, mianowicie tego, że:

1. w S., w okresie od dnia 22 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, pomimo wezwana zaniechał pełnego rozliczenia się z zakupu samochodu osobowego dokonanego w dniu 24 listopada 2016 r. od Ł.B., na rzecz

którego, jak i podmiotów z nim powiązanych, świadczył pomoc prawną, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, jak i etycznego obowiązku dbania o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym oraz etycznego obowiązku unikania postępowania, które mogłoby zdyskredytować radcę prawnego w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych

w zw. z art. 11 ust. 1 oraz art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr (...)/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

1. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz swoich klientów pomocy prawnej, w postaci akt dotyczących sprawy Ł. B. przeciwko M. Spółka z o.o. w sprawie zakazu konkurencji, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami, jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
1. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych

od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz swoich klientów pomocy prawnej, w postaci akt dotyczących sprawy przeciwko Ł. B. – sprawa rodzinna, która dotyczyła zgłoszonych wad sprzedanego samochodu, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

1. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz swoich klientów pomocy prawnej, w postaci dokumentacji sprawy uszkodzonego samochodu Ł. B. przez nieznanego sprawcę, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził,

tj. o czyn z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

Jednocześnie uznał obwinionego winnym popełnienia przewinień dyscyplinarnych opisanych we wniosku o ukaranie w pkt. 2, 3, 5, 7 i 9, mianowicie tego, że:

2. w S., w okresie od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz klientów pomocy prawnej, w postaci akt sprawy sądowej R. Spółka z o.o. przeciwko E. O. (sygn. akt XI GC (...) oraz VIII Ga (...)), tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
3. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz klientów pomocy prawnej, w postaci akt spraw sądowej E. O. przeciwko K. o zapłatę, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami, jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta

dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

4. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz swoich klientów pomocy prawnej, w postaci akt dotyczących sprawy E.O. przeciwko R.– sprawa uszkodzonego lakieru z samochodu D., tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
5. w S., w okresie co najmniej od 1 września 2017 r. do chwili wydania orzeczenia, nie zwrócił, pomimo żądania swoich mandantów, otrzymanych od nich dokumentów, powierzonych radcy prawnemu w toku prowadzonej współpracy w zakresie świadczonej przez radcę prawnego na rzecz swoich klientów pomocy prawnej, w postaci dokumentacji sprawy uszkodzonego samochodu Ł. B. przez nieznanego sprawcę, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wydania klientowi na jego wniosek, po zakończeniu

stosunku prawnego na podstawie którego radca prawny prowadził sprawę, otrzymanych od klienta dokumentów oraz pism procesowych w sprawach, które prowadził, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 46 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

6. w S., w okresie od dnia 18 kwietnia 2016 r. do dnia 25 lipca 2018 r., pomimo przyjęcia w wypracowanej formule, dokumentów niezbędnych do prowadzenia sprawy sądowej, od stałego klienta N. Spółka z o.o. Spółka Komandytowa w S., dotyczących szkód w samochodach marki P., nie powziął czynności zmierzających do zainicjowania postępowania sądowego w tych sprawach, pomimo informowania klienta o skierowaniu jednej ze spraw do sądu, tj. naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami jak i etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych sumiennie, oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania, tj. czynu z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

- wymierzając jednostkowe kary upomnienia, w konsekwencji na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych kary orzeczone w punktach 2, 3, 5, 7, 9 połączył w ten sposób, że orzekł karę łączną upomnienia;

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych orzeczeniem z 20 sierpnia 2020 r., sygn. akt WO-(...), na skutek odwołania wniesionego przez obwinionego oraz pełnomocnika pokrzywdzonych od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w S. z 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt D/OSD/(...):

1. utrzymał w mocy pkt 1 rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu;

2. uchylił zaskarżone orzeczenie w pozostałym zakresie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w [...].

Od wskazanego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych kasację złożył obrońca obwinionego - radca prawny M. N., który zaskarżył to orzeczenie co do punktu 2 i wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz umorzenie postępowania w całości, ewentualnie o
- 2) uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych.

Zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

- rażące naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych ewentualnie art. 74 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, poprzez naruszenie zasady in dubio pro reo, polegające na uznaniu, iż postępowanie winno być przeprowadzone ponownie przy pomocy materiału dowodowego, który zobowiązany jest dostarczyć obwiniony, co prowadzi do naruszenia uprawnień obwinionego w prowadzonym postępowaniu, czy też nałożeniu na niego obowiązków niedopuszczalnych w postępowaniu

- rażące naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych skutkujące uchyleniem orzeczenia pomimo niewystąpienia przesłanek wskazanych we wskazanym przepisie

- rażące naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 5 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez naruszenie domniemania niewinności i nakazanie sądowi I instancji ponownego rozpoznania sprawy i wymiaru kary w oparciu o skargi na działalność obwinionego oraz postępowania dyscyplinarne (niezakończone skazaniem)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest niedopuszczalna z mocy ustawy.

Na podstawie art. 519 k.p.k., który w postępowaniu dyscyplinarnym jest stosowany odpowiednio, kasacja może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Nieprecyzyjne brzmienie art. 62² ust. 1 ustawy o radcach prawnych sugeruje, że kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przeciwko radcy prawnemu może być wnoszona od każdego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych, jednakże art. 74¹ pkt 1 tejże ustawy uniemożliwia odczytywanie przepisów postępowania dyscyplinarnego w całkowitej sprzeczności z postanowieniami Kodeksu postępowania karnego. Byłoby to sprzeczne z ratio legis instytucji kasacji, która przecież ma służyć, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, do podważania wyłącznie orzeczeń prawomocnych. Obrońca obwinionego słusznie zauważył, że zaskarżone orzeczenie WSD uchylało w większości orzeczenie sądu dyscyplinarnego I instancji. Co za tym idzie, jedynie w jednym punkcie orzeczenie to kończy postępowanie – akurat co do zarzutu, od którego uniewinniono obwinionego. Obwinionemu zatem nie przysługuje gravamen do obalenia orzeczenia w tym zakresie, z czego obrońca zdaje sobie sprawę pomijając przy kasacji ten punkt i zaskarżając orzeczenie jedynie w zakresie punktu 2. W tym zakresie jednak nie sposób przypisać zaskarżonemu orzeczeniu przymiotu rozstrzygnięcia kończącego postępowanie. Kasacja zatem jako skierowana przeciwko orzeczeniu niekończącemu postępowanie w sprawie, jest niedopuszczalna z mocy ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.